

Õiguskantsler

Teie 09.09.2015 nr

Meie 15.10.2015 nr 7-4/151212/1504469

Võõrkeelse pöördumise menetlemine

Pöördusite õiguskantsleri poole avaldusega, milles ei olnud rahul Tallinna Vangla 07.09.2015 kirjaga nr 5-15/15/24319-2. Leiate, et Teid diskrimineeritakse ja tegemist on Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÕK) rikkumisega, kuna vangla eirab Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust (millist, Te ei täpsusta). Te ei ole nõus vangla hinnanguga Teie riigikeele oskuse kohta. Ehkki läbisite riigikeele õppe tasemel B1, puudub Teil riigikeele praktika (oma sõnutsi pelgasite rääkida).

Vangla 07.09.2015 vastuses nr 5-15/15/24319-2 on antud Teile tähtaeg Teile vanglale esitatud pöördumises puuduste (Teie vaie ja selle lisad ei ole riigikeeles) kõrvaldamiseks. Vangla vastuses on viidatud Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS, põhiseadus) §-le 6 ja §-le 52, keeleseaduse § 12 lg 1 ja justiitsministri 30.11.2000 määruse nr 72 „Vangla sisekorraeeskiri“ (VSKE) §-le 49¹. Sedastatud on, et vangla ei menetle võõrkeelseid pöördumisi ja kuna Teil on vanglasisesel isikuarvel rahalisi vahendeid ning Te olete läbinud ka riigikeeleõppe (B1 taseme kursuse 02.08.2013-29.11.2013 ja sooritasite ka eksami), ei näe vangla põhjust võtta tõlkimisega seonduvaid kulusid enda kanda. Vangla palus Teil endal korraldada tõlkimine või nõustuda tõlke eest tasuma.

Rahvastikuregistri andmete kohaselt olete sündinud Eestis, Paldiski linnas. Väljastatud elamislubade (nt väljastatud 04.11.1996, samuti 14.01.2005, 14.01.2007 ja 14.01.2009) ning Riiklikus kinnipeetavate, karistusjärgselt kinnipeetavate, arestialuste ja vahistatute registris leiduvate andmete kohasel (viibisite vanglas 23.12.2002-26.10.2006 ja viibite alates 14.10.2009) olete vähemalt viimase 15 aasta vältel (kui mitte kauemgi) elanud järjepidevalt Eesti Vabariigis.

[ ], Tallinna Vangla vastuses on põhjendatult ja asjakohaselt viidatud põhiseaduse, keeleseaduse ja VSKE normidele. Vastavat käsitlust ei ole põhjust siinkohal üle korrata. Rõhutada tuleb vaid, et Eesti Vabariigi riigikeel, asjaajamise ja haldusmenetluse keel on eesti keel ja nii on see olnud juba alates põhiseaduse kehtima hakkamisest 1992. aastal (s.o 23 aastat). Riigiasutusel on reeglina õigus võõrkeelne pöördumine läbi vaatamata jätta ja üldjuhul on võõrkeeles pöörduja enda ülesanne pöördumine riigikeelde tõlkida või kanda muul moel tekkiv tõlgikulu (vt haldusmenetluse seaduse § 21 lg 2).

Teatud juhtudel võib olla põhjendatud sellest üldpõhimõttest kõrvale kalduda. Ennekõike on selline erandite tegemine tarvilik siis, kui objektiivsed põhjused (rahapuudus, ei ole olnud

võimalust keeleõppeks) selle tingivad. Lubada esitada pöördumine võõrkeeles või riigil kanda tõlkekulusid ei ole reeglina põhjust siis, kui isik on suuteline kas riigikeelt rääkima või ise tõlkimise kulu kandma.

VSKE § 49¹ näeb ette käitumisjuhised puhkudeks, mil kinni peetaval isikul on riigikeele oskuse puudumise tõttu põhjendatud raskused õiguskaitsevahendite rakendamisel. Samas ei tulene ei sellest sättest ega eelviidatud muudest normidest universaalset kohustust aktsepteerida võõrkeelseid pöördumisi.

Vangla vastuses sisalduvad andmed osutavad, et rahalisi vahendeid tõlke korraldamiseks Teil peaks piisama. Samuti on riik võimaldanud Teile keeleõpet. Olukorras, kus on ammuilma teada, et ainus riigikeel ja asjaajamiskeel on eesti keel, ei tundu veenvad Teie väited, et olete õpitu unustanud ja kaotanud omandatud keeleoskuse. Veenev on kujutus, et keelekursuste läbimisest möödunud kahe aasta jooksul igapäevaselt riigikeelse asjaajamisega riigiasutuses (vangla) viibides isiku riigikeeleoskus minimaalsegi huvi ülesnäitamisel vähemalt säilib või pigem paraneb.

Märkida tuleb, et Teie võõrkeelse pöördumise sisuks, mille vanglale esitasite, olid mured tubakatoodete hoiustamise ja kasutamise kohta. Seega põhiseaduse mõttes kindlasti mitte kõige kaalukamad õigushüved (võrreldes nt elu ja tervisega või isikuvabadusega).

Eelneva kokkuvõttes nendib õiguskantsler, et universaalset õigust nõuda vanglas asjaajamist võõrkeeles ei eksisteeri. Vanglal oli õigus Teie võõrkeelset pöördumist mitte menetleda ja Teie esitatud andmed ei anna alust asuda veenvalt seisukohale, et Teie oleksite isik, kelle võõrkeelse pöördumise riigikeelde tõlkimise oleks pidanud korraldama oma kulul vangla. Seega ei ole vangla 07.09.2015 vastusega nr 5-15/15/24319-2 Teie õigusi rikutud.

Lugupidamisega

Ülle Madise